

Дон О. Д., Парусников А.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ МІЖНАРОДНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

В останні роки питання формування економічної безпеки держави є досить актуальним, адже завдяки своєму географічному положенню до України виникає великий інтерес з боку зарубіжних країн. Сьогодні проблематика посилення міжнародної економічної безпеки розглядається як найважливіша умова для сталого розвитку держави й подальшої її інтеграції в глобальну економіку.

Міжнародна економічна безпека держави охоплює усі сфери національної економіки (виробництво, розподіл, обмін та споживання), не тільки на рівні міжнародних економічних відносин, а й на усіх рівнях управління.

Розглянемо детально сукупність інтегральних показників економічної безпеки України за останні роки (рис. 1-4).

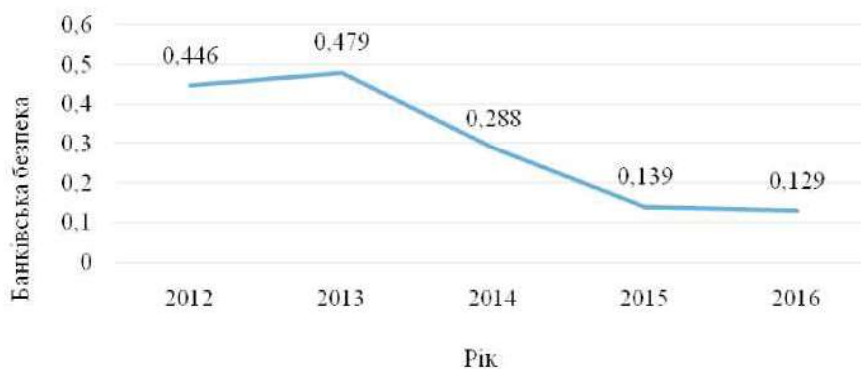

Рис. 1. Інтегральний показник банківської безпеки України

Як свідчить динаміка інтегрального показника на рис. 1., протягом 2012-2013 рр. його значення мало тенденцію до зростання, тобто спостерігалось підвищення рівня безпеки банківської системи з критичного у 2012 р. до незадовільного у 2013 р. Однак у 2014 р. значення показника зазнало різкого зменшення на 40%, а у 2015 р. порівняно з попереднім роком – на 52%. У 2016

р. показник банківської безпеки становив 0,129, що є найменшим за аналізований період. Динаміку інтегрального показника боргової безпеки України наведено на рис. 2.

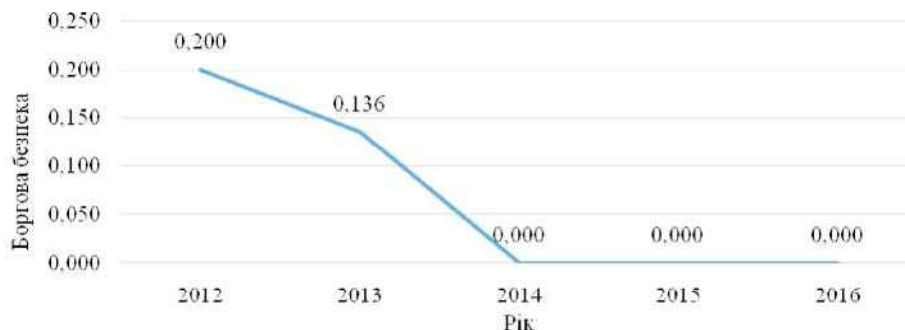

Рис. 2. Динаміка показника боргової безпеки України

Значення інтегрального показника боргової безпеки були найнижчим, а в період 2014-2016 рр. взагалі дорівнювали нулю. Це зумовлено зростанням обсягу державного та гарантованого державою боргу щодо ВВП на 147% у 2016 р. проти 2012 р., валового зовнішнього боргу – на 93%, зменшенням обсягу офіційних міжнародних резервів щодо розміру зовнішнього боргу на 61%. Динаміку інтегрального показника бюджетної безпеки України подано на рис. 3.

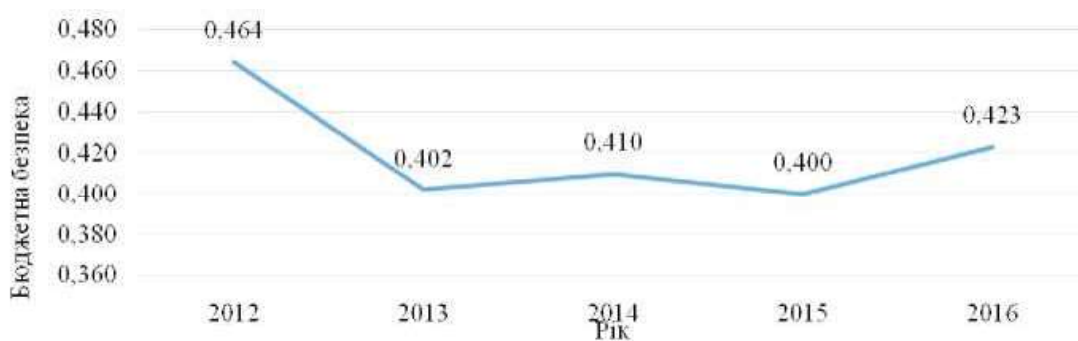

Рис. 3. Динаміка інтегрального показника бюджетної безпеки України

Так, у 2012 р. значення інтегрального показника бюджетної безпеки було зафіксовано на максимальному рівні 0,464, однак до кінця 2015 р. він знизився на 18%: за рахунок зростання дефіциту державного бюджету щодо ВВП – на 30%, рівня перерозподілу ВВП через зведений бюджет – на 1,67 в. п.,

збільшення обсягу сукупних платежів з обслуговування та погашення державного боргу щодо доходів бюджету – на 72,64 в. п. Але у 2016 р. цей показник збільшився на 5,75%. Проаналізуємо динаміку інтегрального показника валютної безпеки.

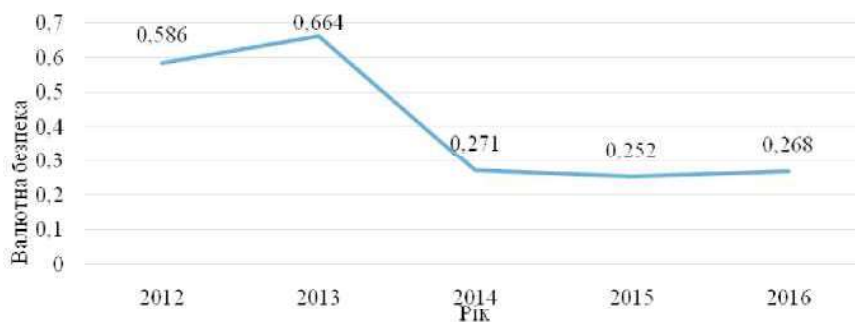

Рис. 4. Динаміка інтегрального показника валютної безпеки України [24]

В період 2012-2013 рр. стан валютної безпеки характеризувався незадовільним рівнем, що зумовлено більш стабільним курсом гривні до іноземних валют, зменшенням частки кредитів в іноземній валюті на 16% тощо. Однак починаючи з 2014 р. рівень безпеки знизився до критичного.

Причиною такого стану стала девальвація національної грошової одиниці. Так, індекс зміни офіційного курсу гривні до долара США з 100,02 у 2013 р. зріс до 183,52 у 2015 р., імпорт валових міжнародних резервів України знизився на 31%, кредити в іноземній валюті зросли на 23 в. п., рівень доларизації – на 18,5%.

Найважливішими елементами забезпечення міжнародної економічної безпеки України мають постати: прогнозування соціально-економічного розвитку з урахуванням наявних і можливих чинників та процесів, що загрожують її економічній безпеці в прогнозованому періоді; моніторинг процесів, що визначають внутрішні і зовнішні загрози; розробка і організація органами виконавчої влади заходів щодо запобігання ймовірним зовнішньоекономічним загрозам в усіх сферах і галузях національної економіки; експертиза проектів законодавчих та інших нормативних актів з фінансових та господарських

питань з позиції забезпечення захищеності від внутрішніх і зовнішніх загроз національних економічних інтересів.

Список використаних джерел:

1. Гаман Н. О. Міжнародний досвід формування економічної безпеки держави: перспективи для України / Н. О. Гаман // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2018. – №5. – С. 1 – 7.
2. Економічна безпека держави: стратегія, енергетика, інформаційні технології : моногр. / [Мунтіян В. І., Прокопенко О. В., Петрушенко М. М. та ін.]; за наук. ред. д.т.н., проф. Лук'яненко С. О., к.е.н., доц. Караєвої Н. В. – К. : Вид-во ООО «Юрка Любченка», 2014. – 468 с.
3. Офіційний сайт Інституту бюджету та соціально-економічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ibser.org.ua>.